

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 26.05.2022).

2. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки ; авт.: О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князев та ін. ; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2017. 432 с.

3. Цивільне право України : підручник : у 2 ч. / за ред. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). 2-ге вид., перероб. і допов. Київ. Видавництво Ліра, 2018. Ч. 1. Загальна. 736 с.

Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Валерія ВАРИЧ,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

У сучасних умовах під час воєнного стану злочинність є однією з головних проблем України, вона становить реальну загрозу національній безпеці, завдає суттєвої шкоди підвалинам державності, гальмує соціально-економічні реформи, створює клімат нестабільності та страх громадян України за власну безпеку.

Одним із факторів, що значно ускладнює сучасну криміногенну ситуацію в Україні, є незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових речовин. Результати проведеного в Україні кримінологічного дослідження показують, що наша держава є територією транснаціональної злочинної діяльності у сфері незаконного обігу зброї та боєприпасів.[1].

Суспільна небезпека незаконного обігу зброї полягає у створенні «сприятливих умов» для більш тяжких кримінальних правопорушень. Основну масу зареєстрованих в Україні правопорушень, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї становлять вбивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбійні напади, вимагання, навмисне знищення

майна, тероризм, захоплення заручників, бандитизм, хуліганство.

Боротьба з незаконним обігом зброї займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів із запобігання злочинності, притаманна подвійній профілактиці: окрім припинення незаконного використання зброї, вона також попереджає про серйозні наслідки, які можуть спричинити незаконне використання зброї. [1] У цьому напрямку найбільше завдань покладено на Національну поліцію.

Правовою основою діяльності підрозділів Національної поліції, пов'язаної з боротьбою та запобіганням злочинності, у тому числі та незаконному обігу зброї, є Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальний і Кримінально-процесуальний кодекс України та ін.

Так, Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року до основних повноважень поліції (ст. 23) віднесено здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявлення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, ужиття в межах компетенції заходів для їх усунення.[2]

Яскравою особливістю сучасної торгівлі зброєю є те, що окрім збільшення її кількості, змінюється і її якісний характер: вона стає організованою та транснаціональною, а в часи загострення соціально-економічної напруженості – і політичного характеру. Підтвердженням цього є останні події по всій території України, починаючи з 24 лютого, коли кордони нашої держави перетнули наші “сусіди” – Російська Федерація, яка розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Таким чином, в містах, де велися бойові дії, громадянами було добровільно видано вогнепальну зброю, над якою тепер потрібно вести облік правоохоронним органам.

Комплекс заходів щодо запобігання злочинам, пов'язаним з торгівлею зброєю, має включати заходи, спрямовані на:

- усунення причин та умов, що призвели до кримінального правопорушення;
- виявлення осіб, які вчиняють злочинні дії;
- заходи щодо запобігання подальшому розвитку злочинної діяльності конкретними особами;
- припинення правопорушення;
- заходи щодо настання наслідків кримінального правопорушення;
- запобігання від подальшої злочинної діяльності шляхом належного та своєчасного виявлення та ізоляції правопорушників.

Джерелами інформації про кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом вогнепальної зброї (заплановані або підготовлені), можуть бути дані, отримані від громадян і посадових осіб, широкою громадськості, негласних посадових осіб, подання в ЗМІ (у тому числі Інтернет-джерела), інша інформація, отримана з оперативного аналізу та

статистики. Отримавши таку інформацію, поліцейські повинні визначити конкретні причини та умови порушення.

Значну увагу в першу чергу, слід приділяти індивідуальним профілактичним заходам підконтрольних правоохоронних органів. Традиційно до цієї категорії входять люди, від яких можна очікувати скоєння правопорушень на основі їх минулої асоціальної поведінки, а саме:

– були засуджені за насильницькі злочини, у тому числі з використанням вогнепальної зброї;

- осіб, які не стають на шлях виправлення після відбуття покарання;

- осіб з агресивною поведінкою, які зловживають спиртними напоями та наркотиками;

- які не мають певного місця проживання, роду занять та деяких інших.

Отже, у сучасних умовах необхідні невідкладні заходи щодо боротьби з незаконним обігом зброї, головним чином шляхом посилення контролю за її легальним обігом, запобігання крадіжкам і контрабанді вогнепальної зброї, а також передання цієї зброї для злочинних мотивів. Розробка цих заходів можлива лише на основі глибокого кримінологічного дослідження усіх закономірностей незаконного обігу зброї, тому що без фундаментальних наукових досліджень генезису цього явища діяльність правоохоронних органів по боротьбі з ним малоефективна.

Список використаних джерел:

1. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ніна Євгенівна Міняйло. – Київ : Б.в., 2012 . –20 с. – Режим доступу:<http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=8510> , (дата звернення: 31.05.2022).

2. Закон України «Про Національну Поліцію» , редакція від 03.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>, (дата звернення: 31.05.2022).